

Sygn. akt VI U 84/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 stycznia 2017 roku

Sąd Okręgowy w Radomiu VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Jarosław Łuczaj

Protokolant st. sekr. sąd. Marta Gackiewicz

po rozpoznaniu w dniu 21 grudnia 2016 roku w Radomiu

sprawy Z. B. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania Z. B. (1) od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. z dnia 11 grudnia 2015 roku, nr (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje Z. B. (1) prawo do emerytury z dniem (...)
2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. na rzecz Z. B. (1) kwotę 197 zł (sto dziewięćdziesiąt siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSO Jarosław Łuczaj

Sygn. akt VI U 84/16

UZASADNIENIE

W dniu 30 grudnia 2015 roku Z. B. (1) wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. z dnia 11 grudnia 2015 roku, nr (...), odmawiającej mu przyznania prawa do emerytury (odwołanie – k. 3).

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wniósł o jego oddalenie. Wskazano, że na dzień 1 stycznia 1999 roku wnioskodawca nie udokumentował żadnego okresu pracy w warunkach szczególnych. W dacie wydania decyzji nie posiadał wymaganego wieku emerytalnego. Wnioskodawca jest członkiem OFE, ale wniósł o przekazanie środków do budżetu państwa. Ogólny staż pracy wnioskodawcy wyniósł 27 lat, 2 miesiące i 14 dni. Do prac w szczególnych warunkach nie uwzględniono okresu od 1 kwietnia 1985 roku do 30 listopada 2001 roku w Wytwórni (...) S.A. w R. na stanowisku spawacz elektryczny i gazowy, ponieważ wnioskodawca przedstawił zwykłe świadectwo pracy, a praca nie została określona zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku, brak też przepisów resortowych (odpowiedź na odwołanie – k. 4).

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Z. B. (1) urodził się (...) (okoliczność bezsporna).

W okresie od 27 września 1971 roku do 31 marca 1985 roku Z. B. (1) zatrudniony był w Zakładzie (...) w R.. Przez pierwsze trzy lata pracował tam jako uczeń zawodu ślusarza przez trzy dni w tygodniu, a przez trzy kolejne dni miał

zajęcia teoretyczne. Po ukończeniu szkoły, z dniem (...) został zatrudniony w tym zakładzie pracy i pracował tam jako ślusarz, obsługując gilotyny, prasy i wiertarki przy produkcji stołów i wózków. Z dniem 23 października 1976 roku został zwolniony w związku z powołaniem do zasadniczej służby wojskowej, którą odbywał od 25 października 1976 roku do 17 października 1978 roku. Pracę podjął ponownie w dniu 2 listopada 1978 roku na stanowisku ślusarza. W związku z uzyskaniem uprawnień spawalniczych - w dniu 12 kwietnia 1980 roku w zakresie spawania gazowego, a w dniu 28 czerwca 1980 roku elektrycznego, z dniem 1 czerwca 1982 roku rozpoczął pracę jako spawacz. Spawał stoły ślusarskie, myjki do mycia, ławy do rozbierania silników, kultywatory, siedzenia do ciągników U., płyty, drzwi i futryny (wyciąg z książeczki spawacza w aktach osobowych – k. 25, kserokopia książeczki spawacza – k. 22-23, zaświadczenie Wojskowej Komendy Uzupelnień w R. – k. 26 akt ZUS o ustalenie kapitału początkowego, świadectwo pracy w aktach osobowych – k. 25, zeznania wnioskodawcy – zapis na płycie CD – k. 18, 42, zeznania świadków J. P. i A. S. – zapis na płycie CD – k. 42).

W okresie od 1 kwietnia 1985 roku do 30 listopada 2001 roku Z. B. (1) zatrudniony był w Wytwórni (...) w R. na stanowisku spawacza. Pracując w Wytwórni (...) ukończył kurs obsługi zgrzewarek, które służyły do zgrzewania metalowych detali, np. pudełek i małych konstrukcji dla telekomunikacji. Pracował tam jako spawacz na dziale ślusarskim P1, na którym pracowali ślusarze, tokarze, zgrzewacz i frezer. Obok tego działu była spawalnia, gdzie na zmianie pracowało czterech spawaczy. Z. B. pracował tam na dwie zmiany. Spawał formy na studnie, konstrukcje do szaf telekomunikacyjnych, ramy, oprawy i pokrywy do studzienek, wózki peronowe dla Poczty Polskiej i oprawy dla łączności. Było to spawanie elektryczne. (...) do spawania przygotowywali krajacze, a spawacze dostawali gotowy materiał do spawania (umowy o pracę, świadectwo pracy, angaże w aktach osobowych – k. 9, zeznania wnioskodawcy – zapis na płycie CD – k. 18, 42, zeznania świadków M. G. i P. B. – zapis na płycie CD – k. 18).

W dniu 26 listopada 2015 roku Z. B. (1) złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wniosek o emeryturę (wniosek – k. 1-4 akt ZUS).

Decyzją z dnia 11 grudnia 2015 roku, nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił mu przyznania prawa do emerytury. Wskazano, że nie osiągnął on wieku emerytalnego, na dzień 1 stycznia 1999 roku wykazał ogólny okres ubezpieczenia w łącznym wymiarze 27 lat, 2 miesięcy i 14 dni, nie udowodnił natomiast co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Do prac w szczególnych warunkach nie uwzględniono okresu zatrudnienia od 1 kwietnia 1985 roku do 30 listopada 2001 roku w Wytwórni (...) S.A. w R., ponieważ nie przedłożył świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze. Natomiast przedłożone świadectwo pracy nie spełnia wymogów formalnych, gdyż nie zawiera zarządzenia resortowego, a charakter wykonywanej pracy nie został określony ściśle według wykazu, działu i pozycji rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku (decyzja – k. 11 akt ZUS).

Z. B. (1) jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego, ale wniósł o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na dochody budżetu państwa (okoliczność bezsporna).

Wyrokiem z dnia 18 czerwca 2014 roku w sprawie VI U 1353/13 Sąd Okręgowy w Radomiu zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. nr (...) w ten sposób, że przyznał J. P. prawo do emerytury od dnia (...) (wyrok wraz uzasadnieniem – k. 49-54)

Ustalając powyższy stan faktyczny Sąd oparł się na dokumentach znajdujących się w aktach pozwanego organu i w aktach osobowych wnioskodawcy z okresów jego zatrudnienia w Zakładzie (...) w R. i w Wytwórni (...) w R., w zakresie w jakim korelują one z zeznaniami wnioskodawcy oraz przesłuchanych w sprawie świadków J. P., A. S., M. G. i P. B.. Zeznania tych świadków są wiarygodne, rzetelne i obiektywne. Pochodzą one od osób obcych w stosunku do wnioskodawcy, nie nastawionych na konkretne rozstrzygnięcie w sprawie. Świadczyli oni razem z wnioskodawcą w spornych okresach, wobec czego mieli możliwość obserwacji jego pracy. Dokładnie opisali

charakter pracy i czynności, jakie wykonywał wnioskodawca. Zauważyć należy, że zeznania świadków, jak i samego wnioskodawcy są spójne z dokumentami z akt osobowych.

W związku z tym, że wnioskodawca urodził się po 31 grudnia 1948 roku, spór dotyczył kwestii, czy spełnia on przesłanki przyznania mu emerytury na podstawie art. 184 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2016 roku poz. 887 z późn. zm.), czyli czy nabył prawo do wcześniejszej emerytury dla pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnych.

W myśl art. 184 ust. 1 powołanej ustawy, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Zgodnie natomiast z ust. 2 przytoczonego wyżej artykułu emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa. Warunkiem nabycia uprawnień emerytalnych według art. 184 jest więc spełnienie przed dniem 1 stycznia 1999 roku przesłanki posiadania co najmniej 25-letniego okresu podlegania ubezpieczeniu społecznemu. Brak w treści tego przepisu przesłanki końcowej daty spełnienia pozostałych warunków nabycia uprawnień emerytalnych (tj. dożycia wieku emerytalnego na dzień 31 grudnia 2007 roku) powoduje, że ubezpieczeni, którzy w chwili wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach z FUS posiadali wymagany okres ubezpieczenia (szczególny i zwykły), mogą realizować prawo do emerytury na starych zasadach po osiągnięciu wieku emerytalnego określonego w art. 32, 33, 39 i 40 również po dniu 31 grudnia 2007 roku oraz nieprzystąpieniu do OFE lub złożeniu wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Natomiast zgodnie z art. 32 ust.1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ubezpieczonym urodzonym przed 1 stycznia 1949 roku, będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2 i 3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1. Poprzez art. 184 ust. 1 przepisy art. 32 ustawy stosuje się do osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1949 roku. Za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Ustęp 4 powołanego artykułu stanowi, że wiek emerytalny, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie, których osobom wymienionym w ust. 1 i 2 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Zatem zastosowanie będą miały przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.). Przepisy § 3 i 4 wymienionego rozporządzenia określają warunki, od których spełnienia zależy uzyskanie wcześniejszej emerytury. Są to: okres zatrudnienia wynoszący dla mężczyzn 25 lat, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach wymienionych w wykazie A oraz osiągnięcie wieku emerytalnego 60 lat dla mężczyzn.

Ustalając okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze nie uwzględnia się okresów niewykonywania pracy, za które pracownik nie otrzymał wynagrodzenia lub świadczenia, w tym urlopów bezpłatnych. Okres urlopu wypoczynkowego oraz otrzymywany przez pracownika po 14 listopada 1991 roku zasiłek chorobowy traktuje się na równi z okresami wykonywania pracy.

Poza sporem w niniejszej sprawie pozostawało, że wnioskodawca udowodnił wymagany 25-letni okres zatrudnienia oraz fakt, że był członkiem otwartego funduszu emerytalnego, ale złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa. Okolicznością sporną

było natomiast czy wykonywał prace w warunkach szczególnych wymienione w wykazie A w wymiarze co najmniej 15 lat i czy staż ten osiągnął przed dniem 1 stycznia 1999 roku, w szczególności czy pracował w warunkach szczególnych w czasie zatrudnienia w Zakładzie (...) w R. i w Wytwórni (...) w R..

Co do zatrudnienia w Zakładzie (...) w R. wnioskodawca przedstawił zwykle świadectwo pracy, z którego wynika, że zatrudniony był tam w okresie od 27 września 1971 roku do 31 marca 1985 roku na stanowisku uczeń zawodu, ślusarz, a ostatnio ślusarz-spawacz.

Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego - akt osobowych wnioskodawcy, w szczególności angażu z dnia 28 czerwca 1982 roku wynika, że dopiero z dniem 1 czerwca 1982 roku Z. B. (1) powierzono wykonywanie obowiązków spawacza-ślusarza. Zmiana stanowiskowa wiązała się z ukończeniem przez skarżącego kursu spawalniczego. Uprawnienia w zakresie spawania gazowego wnioskodawca otrzymał bowiem w dniu 12 kwietnia 1980 roku, natomiast w zakresie spawania elektrycznego w dniu 28 czerwca 1980 roku. Do tego czasu Z. B. (1) najpierw jako uczeń zawodu, a od 1 lipca 1974 roku jako pracownik wykonywał pracę na stanowisku ślusarza, która to praca nie została ujęta w wykazie A rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku. Wprawdzie we wspomnianym angażu widnieją wpisy, iż odwołujący wykonywał pracę na stanowisku spawacz-ślusarz, jednak jak ustalił Sąd, od dnia 1 czerwca 1982 roku wnioskodawca faktycznie pracę świadczył już tylko jako spawacz. Fakt pracy wnioskodawcy w charakterze spawacza wynika wprost z zeznań wnioskodawcy oraz świadków J. P. i A. S., którzy w tym okresie pracowali razem ze Z. B. (1) i mieli możliwość obserwowania go podczas wykonywanych przez niego pracy. Nie bez znaczenia pozostaje również fakt, iż świadkowi J. P., który wykonywał taką samą pracę co wnioskodawca zostało przyznane prawo do emerytury.

W świetle zatem powyższych dowodów przyjąć należy, iż w okresie od 1 czerwca 1982 roku do 31 marca 1985 roku (tj. 2 lata i 10 miesięcy) wnioskodawca wykonywał prace w warunkach szczególnych, wskazane w wykazie A, dział XIV, poz. 12, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, tj. prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym i atomowowodorem.

Co do zatrudnienia w Wytwórni (...) w R., Z. B. (1) przedstawił zwykle świadectwo pracy, z którego wynika, iż w okresie od 1 kwietnia 1985 roku do 30 listopada 2001 roku był tam zatrudniony na stanowisku spawacza.

Wprawdzie w znajdujących się w dokumentacji pracowniczej wnioskodawcy angażach stanowiskowych dotyczących całego okresu zatrudnienia widnieją wpisy, iż odwołujący (przemienne) pracę wykonywał na stanowiskach bądź spawacza, bądź spawacza – ślusarza, gdzie korektorem zakreślono człon „ślusarz”, jednakże jak ustalił Sąd wnioskodawca faktycznie pracę świadczył tylko jako spawacz, zaś podwójne nazewnictwo stanowiskowe wykazywane w dokumentacji było jedynie powszechną (formalną) praktyką stosowaną przez pracodawcę. Fakt pracy wnioskodawcy w charakterze spawacza wynika wprost z zeznań świadków M. G. i P. B.. Świadczenie w spornym okresie pracowali razem z wnioskodawcą na tożsamyh stanowiskach i mieli możliwość obserwacji wykonywanych przez niego czynności. Także w dokumentach znajdujących się w aktach osobowych wymienionych świadków widnieją wpisy przemienne określające pracę przez nich wykonywaną na stanowiskach bądź spawacza bądź spawacza-ślusarza.

W ocenie Sądu wykazane w angażach zmiany stanowisk pracy wnioskodawcy wynikały bardziej z formalnej i wewnętrznej praktyki pracodawcy, niż rzeczywistej zmiany charakteru tej pracy. W tym miejscu wskazać należy, iż dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma bowiem istotnego znaczenia nazwa zajmowanego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej i wykonywanej przez niego pracy. Zgodzić się należy ze stanowiskiem Sądu Najwyższego wyrażonym w wyrokach z dnia 8 czerwca 2011 roku (I UK 393/10, LEX nr 950426) i z dnia 21 kwietnia 2004 roku (II UK 337/03, OSNP z 2004 roku, nr 22, poz. 392), że praca w warunkach szczególnych to praca wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów prac wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze. Zdaniem Sądu, postępowanie dowodowe jednoznacznie wykazało, iż praca wnioskodawcy w okresie od 1 kwietnia 1985 roku do 31

grudnia 1998 roku (tj. 13 lat i 9 miesięcy) wykonywana była stale w pełnym wymiarze czasu pracy w charakterze spawacza i znajduje oparcie w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku - wykaz A, dział XIV, poz. 12, gdzie ujęte zostały prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym i atomowowodorowym.

Konkludując, okres pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych wynosi 16 lat i 7 miesięcy, spełnione więc zostały przesłanki określone art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W myśl art. 129 ust. 1 ustawy emerytalnej, świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. Wniosek w sprawie niniejszej wpłynął do organu rentowego w dniu 26 listopada 2015 roku, a wiek 60 lat Z. B. (1) osiągnął w dniu (...) Tym samym prawo do emerytury przysługuje mu od dnia (...)

Biorąc powyższe pod uwagę, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc, Sąd zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w punkcie 1. wyroku.

O kosztach procesu w punkcie 2. wyroku orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 kpc. Zasądzona od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. na rzecz Z. B. (1) kwota 197 zł stanowi koszty zastępstwa procesowego pełnomocnika wnioskodawcy w osobie radcy prawnego, określone zostały na podstawie § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. poz. 1804 ze zm.) wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa.

SSO Jarosław Łuczaj